

SISUKORD

SISSEJUHATUS	9
HÄÄLDUS. Einar Kraut	10
Õigehääldus ja argikeel	10
Ühishääldus kui ideaal	11
Milleks õigehääldust õppida?	12
Häälduse märkimisest õpikus	13
Eesti häälduse omapära ja alusreeglid	14
Reeglid	16
Häälduspuhtus (häälikud)	21
Täishäälikud ja diftongid	21
Sagedasemaid vigu	22
Kaashäälikud	24
Sagedasemaid vigu	24
Võõrnimede hääldamisest	27
Palatalisatsioon	29
Palatalisatsioon omasõnades	30
Palatalisatsioon võõrsõnades ja -nimedes	32
Silbid ja hääldusdünaamika	33
Silbi olemus ja ehitus. Silp kui välte eeldus	34
Silbipiir ja hääldusselgus	35
Silbipiir võõrsõnades ja -nimedes	37
Rõhk kui silbimoodustuse mootor	39
Vältussuhted	40
Rõhuhoog ja vältete eristamine. Hoohäälikud	40
Kas lihtkonsonant või geminaat?	43
Veaotlikke valdkondi	45
Täishäälikute vältusest	47
Välte vana kirjaviisi tekstides	49
Rõhk ja selle kolm komponenti	51
Dünaamiline ehk rütmirõhk. Kõne liigendumine taktideks	51
Veaotlikke valdkondi	53
Meloodiline ehk sisurõhk	55
Veaotlikke valdkondi	56
Rõhulaad: kerge ja raske rõhk	57
Rõhust võõrnimedes	59

Välteortoopia ja vältevaheldus	62
Astmevahelduse rist – põline mustrimärk	62
Normaalse astmemuutusega käändsõnad: tüvi nõrgeneb	64
Pööratud astmemuutusega käändsõnad: tüvi tugevneb	66
Välteid tegusõnades	68
Nõrgenev tüvi: <i>õppida, õpib</i>	68
Tugevnev tüvi: <i>hüpata, hüppab</i>	70
Kokkuvõtteks tegusõna kohta	70
Mõned üldised seaduspärasused	71
Hääluslik ilmekus ja selle vahendid: liigendus ja intonatsioon	75
Fraseerimine – esmane ja tähtsaim liigendustasand	75
Nõuandeid fraseerimiseks	76
Intonatsioon ehk kõnemeloodia	77
Liigendusest ja intonatsioonist värsskõnes	81
Lisa. Valik diktsiooniharjutusi	86
ÕIGEKIRI. Ene Liivaste, Aili Tarvo	90
Eesti ortograafiast	90
Täheortograafia	91
Tähestikust	91
Mõnede üksikhäälikute õigekiri	92
<i>g, b, d</i> ja <i>k, p, t</i>	92
<i>h</i>	94
<i>i</i> ja <i>j</i>	94
Häälikute pikkus	95
Häälikuühendid	97
Rõhuliide <i>-gi/-ki</i>	98
Võõrsõnad	98
<i>h, f, š, tš, dž</i>	99
Kolmesilbiliste võõrsõnade lõppsilbi vokaal	101
Veaohtrikke võõrsõnu	102
Võõrnimed	106
Nimedest saadud üldsõnad	107
Tsitaatsõnad	107
Sõnade poolitamine	109
Võõrsõnade ja -nimede poolitamine	109
Suur ja väike algustäht	110
Isikud, olendid	110
Kohad, ehitised, taevakehad	113
Riigid	115
Asutused, ettevõtted, ühendused	116

Autasud	117
Kaubad. sõidukid	118
Ajalehed, ajakirjad	119
Teosed, sarjad, rubriigid	120
Ajaloosündmused, üritused	120
Kuud, nädalapäevad, pühad, tähtpäevad	122
Kohanimi täiendina	122
Algustähe kirjutusmallid	124
Kokku- ja lahkukirjutamine	126
Nimisõna + nimisõna	126
Täiendsõna mitmuse omastavas + nimisõna	128
Täiendsõna muus käändes + nimisõna	129
Omadussõna + nimisõna	129
Kohanimed	130
Muud sõnaliigid + omadussõna	132
Arvsõna	134
Tegusõna	135
Määrsõna	136
Kaassõna	137
Lähemalt üksikute sõnade kokku- ja lahkukirjutamisest	138
Lühendamine	140
Lühendite sobivus teksti ja nende vajalikkus	140
Lühendusviisid	141
Üldkasutatavaid lühendeid	143
Numbrite kirjutamine tekstis	144
Sagedasi vigu	146
Tuletiste õigekiri	147
Võõrnimetuletised	147
Lühendituletised	148
KRIITILIST VORMIMOODUSTUSES	149
Käänete moodustamise põhimõtted	149
Veaohtlikke sõnavorme käändeti	151
Ainsuse nimetav	151
Ainsuse omastav	151
Ainsuse osastav	152
Ainsuse sisseütlev	152
Ainsuse seesütlev	153
Mitmuse omastav	153
Mitmuse osastav	154

Lühike mitmuse osastav	155
<i>i</i> -mitmus ja tüveitmus muudes käänetes	156
Mõne keerukama sõna käänamine	157
Asesõnade käänamine	158
<i>ik</i> -lõpuliste sõnade käänamine	160
<i>-lik</i> ja <i>-likkus</i>	161
<i>nud-</i> ja <i>tud</i> -kesksõnaline täiend ning <i>nu-</i> ja <i>tu</i> -lõpuline nimisõna	162
Arvsõnade käänamine	162
Põhiarvsõnad	162
Järgarvsõnad	164
Number + käändelõpp	164
Nimede käänamine	165
Lühendite käändamine	168
Lihtlühendite moodustamine	168
Veaohtlikke verbivorme	169
Mõne keerukama sõna pööramine	170
Valikuvõimalusi vormimoodustuses	170
LAUSE JA KIRJAVAHEMÄRGISTUS	173
Lause sõnajärg	174
Koondlause sidesõnad ja kirjavahemärgid	176
Korduvad täiendid	177
Korduvad määrused	178
Korduvad öeldistäited	178
Lihtlause ja koondlause	179
Lisand	180
Lisandi ühildumine	180
Lisandi kirjavahemärgid	182
Liitlause	184
Rindlause kirjavahemärgid	184
Põimlause kirjavahemärgid	186
Täiendkõrvallause asend	189
Lauselühend ja selle kirjavahemärgid	189
Ebasoovitavaid lauselühendi kasutusjuhte	191
Lauselühendi kirjavahemärgid	191
Kiil ja selle kirjavahemärgid	193
Üte ja selle kirjavahemärgid	196
Otse- ja kaudkõne kirjavahemärgid ja õigekeelsus	196
Täpsustusi kirjavahemärkide kasutuses	198
Punkt	198
Sagedasemaid vigu	198

Koma	199
Sagedasemaid vigu	199
Semikoolon	201
Koolon	201
Mõttekriips	201
Jutumärgid	202
Ülakoma	203
Sidekriips	204
Küsimärk	206
Hüüumärk	206
Harvem kasutatavaid kirjavahemärke	207
Mitu kirjavahemärki kõrvuti	207
Sõltumine ehk reksioon	208
SÕNASTUS JA STIIL	211
Sõnastus- ja lauseehitusvead	211
Sõnade tähenduse halb tundmine	211
Sõnu, mida kasutatakse sageli vales tähenduses	212
Täiendite väär reastamine	215
Mitmusega liialdamine ja mitmuse väärkasutus	215
Hulgasõna väärkasutus	216
Võõrapärane lauseehitus	216
<i>mitte</i> -eitus	216
<i>mis</i> ja <i>milline</i> kõrvallause alguses	217
Nimetavas käändes eestäiend	217
Küsimuse vormistamine	217
Ees- ja järeltäiend	218
Tuleviku väärkasutus	218
Sagedasemaid vigu	219
Stiilikonarused	221
Näiteid sõnuti	224
Keelendite valik	226
Funktsionaalstiilid	226
Suulise ja kirjaliku väljenduse erinevus	227
Lisa. Abiks paberlikul asjaajamisel	229